

SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA
FILIAL DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Núm. 201

Gener 2008

QUÈ CAL SABER?

ELS NOMS DE LES CIÈNCIES (II)

Continuem ací la llista de curiositats sobre els noms de les ciències que vam encetar en el número anterior.

El terme **química** prové de *alquímia*, l'origen del qual està envoltat de controvèrsia. Hi ha qui considera que té origen egipci, mentre que altres estudiosos creuen que és un mot d'origen grec, i d'altres li donen un origen persa, encara que la teoria de l'origen egipci sembla la més probable. Sigui com sigui, sembla que la primera vegada que el terme modern va aparèixer en una publicació fou bastant abans que no es consolidés com a ciència, amb Antoine Laurent Lavoisier, concretament en una obra de Boyle del 1661, en què apareix amb el nom de *chymistry*.

El terme **geologia** s'havia fet servir antigament, amb un significat completament diferent de l'actual, per a referir-se a la jurisprudència terrestre, en contraposició amb la divina, o **teologia**. El mot apareix amb el significat actual coincidint amb el desenvolupament d'aquesta ciència, a la darrerria del segle XVIII. Jean André Deluc el va usar per primera vegada el 1778 i, posteriorment, Horace Benedict de Saussure va fixar-ne l'ús el 1779. Poc després, apareixeria la important obra de Hutton, considerat el pare d'aquesta ciència, i un extens article titulat «Geologia» de l'edició de l'*Encyclopaedia Britannica* del 1809 (després de l'omissió en l'edició del 1797) va confirmar-ne l'acceptació com a ciència. Abans de l'aparició d'aquest terme, el camp d'estudi de la geologia també estava inclòs dins de la **història natural**.

El terme **informàtica** va aparèixer per primera vegada en un article en alemany publicat el 1957 (*informatik*). Pocs anys després, el 1962, es van proposar *informatique* per al francès i *informatica* per a un seguit d'altres llengües (italià, espanyol, etc.). En anglès, però (i també en rus), el terme *informatics* no està tan relacionat amb els aparells de computació com el nostre *informàtica*, sinó que es refereix a l'estudi científic de la informació en general. Per a la ciència que estudia el funcionament dels ordinadors, es fa servir sobretot el terme *computer science*.

web de QUÈ CAL SABER?
<http://scb.iec.cat/saber.htm>